

פרק ה להרגיש את המקבל

משכיל אל דל

קשה מאוד לצאת מהאנוכיות, קל וחומר קשה לחשוב על הזולת, ועוד יותר קשה להרגיש אותו. מי שזכה לדרגה זו הוא בבחינת "משכיל אל דל".

הנאתו הגדולה ביותר הייתה לתת לשני בכבוד מבלי שהלה ירגיש כי הוא נצרך. נקודה עמוקה מסתתרת כאן: הוא עצמו לא היה מסוגל לקבל טובה מהשני. המחשבה להיות נצרך הייתה הדבר הקשה והכאוב ביותר, לכן צר היה לו על המקבל כי הוא נצרך, והיה עושה כל השתדלות לתת לו את ההרגשה שהנצרך הוא הנותן, שהרי הוא מזכה אותו במצווה.

מי שלא הכירו - לא יאמין

הרה"ח ר' לייב בער שמעונוביץ מקריית ויז'ניץ סיפר בערגה:

ר' שמואל הגיע לדרגות נדירות אלה בזכות יכולתו להרגיש את הזולת.

הוא חש את הנצרכים יותר משהרגישו את עצמם! כאשר פנו אליו, לא היה צורך לדבר. הוא התחבר מיד אל האדם שמולו, והבין מה חסר לו.

כשם שהצליח להעריך בכישוריו המופלאים את הגלום ביהלום, באותה מידה התברך בחיישנים מיוחדים לקלוט מה מסתתר בלבו של המבקש: בושה, מסכנות, רצון להסוות את המציאות, צער, כאב וכו'.

לעולם לא תצליחו להעביר לדור הבא את המושג ר' שמואל דסקל! מי שלא הכירו לא יאמין כי היה כדבר הזה.

מהו הסוד ?

סיפר הרה"ג ר' אליעזר מאירוביץ, מו"ץ בקריית ויז'ניץ:

ילדה צעירה התדפקה על דלת ביתו של ר' שמואל. אביה ביקש מר' שמואל הלוואה, ור' שמואל אמר לו כי ישלח ילד לקבל את ההלוואה. האב שלח את בתו ולא גילה לה את סוד השליחות.

לאחר זמן שוב ביקש האיש הלוואה מר' שמואל, ולאחר שהסכים שלח שוב את בתו להביא את המעטפה.

כך חזר הדבר ונשנה מספר פעמים.

הסתקרנה הבת מאוד... מהו הסוד? מה הקשר בין אביה לר' שמואל דסקל? פעם אחת, כשר' שמואל מסר לידיה את המעטפה, אמר לה: "בעזרת ה', לאט לאט אחזיר הכל..."

עתה נודע לה מה הקשר... לבה התרונן: "אבא שלי הלווה לר' שמואל דסקל כסף, ור' שמואל מחזיר לו בתשלומים!"

כעבור שנים רבות נודע לה עד כמה התחשב ר' שמואל ברגשותיה. לא היה אכפת לו שתחשוב כי הוא, ר' שמואל דסקל, לווה מאביה...

כשהלב מדבר

סיפר הרה"ח ר' יונה פוקס מקריית ויז'ניץ:

ר' שמואל היה מרגיש מיד בחוש טבעי מיוחד האם העומד לפניו הוא נצרך, ועד כמה חשוב לתת לו.

באחד הימים עמד ר' שמואל ושוחח עמי בביתו שברחוב רב סעדיה גאון.

לפתע הגיעה אשה ופרצה בבכי תמרורים על מצבה הכלכלי הקשה. ר' שמואל הושיט ידו אל החליפה, שלף ממנה צרור עבה של שטרות כסף, משך מתוכו שטרות רבים, ומבלי לספור העניק לאשה סכום עצום. רק שטרות בודדים נותרו בצרור.

כאשר התרחקה, שאלתיו: "כיצד נתת סכום כה גדול על סיפורים... האם אתה מאמין לסיפורים?!"

"הרגשתי שהיא מדברת מהלב", הייתה תשובתו הרגישה.

מפייס את המבקש...

סיפר הרה"ג ר' כתריאל פריד, ר"מ בשיבת ויזניץ:

האיש יצא מביתו של ר' שמואל כשארשת פנים פגועה נסוכה על פניו. זה עתה ביקש תמיכה, ור' שמואל העניק לו כדרכו סכום גבוה, אך משום-מה האיש נפגע כי לא קיבל את הסכום שציפה לו. הוא החזיר את הכסף ויצא מן הבית.

במקום שר' שמואל ייפגע, נכמר לבו בקרבו. הוא הרגיש את לבו של הנזקק וחשב: 'אולי באמת לא הענקתי לו סכום כראוי לו?'

ר' שמואל לא התמהמה.

הוא יצא מן הבית, רדף אחרי האיש והעניק לו כפל כפליים.

וכך סיפר הרב שלמה לוין, מנכ"ל מוסדות קרלין, שהתגורר בסמוך לביתנו: פעמים רבות ראיתי כיצד ר' שמואל מבקש את סליחתם של העניים, אולי לא נתן להם די...

דמעות בחדר המדרגות

חדר המדרגות בביתנו שברחוב רב סעדיה גאון ידע הרבה דמעות שזלגו בחשאי. הוא גם נוכח לראות את הפנים הדומעות שהוארו, את התקוות החדשות שהוצתו ואת החיים שהתחילו מחדש.

לפעמים היו עדים נוספים לסיפורי החיים שנרקמו בחדר המדרגות.

מנהל סליה הרה"ג ר' יחזקאל שיין, שכננו ברחוב רב סעדיה גאון, הבחין ביהודי בלתי-מוכר העומד על גרם המדרגות ומתייפח בבכי.

"מה קרה לך?" התעניין הרב שיין.

האיש מחה את דמעותיו וסיפר שאשתו נפטרה, והוא נזקק לכסף רב לרכישת מצבה, אך לרש אין כל... אובד עצות היה. הוא הגיע לר' שמואל וביקש עזרה. ר' שמואל לא היסס וכיסה לו את כל הוצאות המצבה, ולא עוד אלא הוא היה הראשון שעודד אותו לאחר השבר שפקד אותו.

"אני בוכה מרוב שמחה... מרוב התפעלות... איני יודע את נפשי..." זלגו דמעותיו של האיש באין מעצור.

מקנא אני בר' מנדל

הבית ברח' רב סעדיה גאון

לא אחת, כאשר יהודי לא פרע הלואה שלוה ממנו, לא זו בלבד שלא כעס עליו, אלא הבין שהאיש שרוי במצוקה, וייתכן שצריך להלוות לו שוב:

על דרגה מופלאה זו שמע לא אחת מפיו של הרבי האמרי חיים' מויז'ניץ, שסיפר על אחד מחסידי הרה"ק בעל צמח צדיק מויז'ניץ:

בבעלותו של הרב החסיד ר' מנדל קומנשטר הייתה חנות סיטונאית מצליחה ומשגשגת, שהכניסה רווחים נאים. בעלי החנויות הקטנות היו מגיעים לרכוש את סחורתם בהקפה, ור' מנדל רשם את חובותיהם.

בין הקונים היו גם יהודים עניים שבקושי הרוויחו את לחמם ולא הצליחו לשלם את חובם. הללו התביישו לשוב ולהיכנס לחנות והשתדלו לחמוק מר' מנדל.

אבל ר' מנדל מצא עצה... כשהגיע החג, והחסידים כולם נפגשו בחצר הרבי, היה פונה ללקוח וגוער בו: "תמהני עליך, ידידי ורעי! לקחת מחנותי סחורה בהקפה, לא שילמת עליה, ולא זו בלבד, אלא הנך הולך וקונה סחורה בחנות אחרת, ואני מפסיד לקוח! ברצוני להציע לך שתוסיף ותקנה אצלי סחורה נוספת, וכשירווח לך, תשלם את חובך!"

הקלה גדולה הייתה פושטת בלבו של היהודי. הוא חש בנוח כאשר ערך

קניות נוספות אצל ר' מנדל, ואף הרגיש שהוא מיטיב עם בעל החנות כשאינו רוכש סחורה בחנות אחרת. כשחלפה תקופה נוספת, ועדיין לא הצליח האיש לשלם, היה ר' מנדל פונה אליו ברוגז מעושה: "עדיין לא שילמת, ולכן עליך להביא לי שטר שעליו חתומים אתה, אשתך והוריד!"

האיש מיהר להביא את השטר וחש בנוח - הן חתם הוא על שטר. הוא אינו מקבץ נדבות! בעזרת ה' יבוא יום, וכל החוב ייפרע! כמוהו היו עניים רבים שהפקידו שטרות אצל ר' מנדל ולא הצליחו לפרוע את חובם.

והנה הגיע ערב פסח.

מדי שנה, כשבתנור נאפו מצות המצווה, שרף ר' מנדל את חבילת השטרות...

"מקנא אני בר' מנדל, שזוכה לאכול 'כזית מצה' כזו", היה הרה"ק בעל 'צמח צדיק' קורא עליו.

"ר' שמואל הלך בדרכו של ר' מנדל", סיפר בערגה הרה"ח ר' לייב בער שמעונוביץ מקריית ויזניץ. "שלושה עמודי חסד מופלאים היו בחסידות ויזניץ: ר' מנדל קומנשטר, ר' יודל עיבר רוזנברג ור' שמואל דסקל", סיים את דבריו.

מצבת החסיד רבי מענדיל קאמאנעשטער
בבית החיים בשאץ

אין צורך להתחמק

"לר' שמואל היו השגות של חסידים קדמונים", פתח הרה"ג ר' אשר פרנקל את סיפורו המופלא:

ראש כולל ביקש מר' שמואל הלוואה לכולל. בהגיע זמן הפירעון, לא היה בידו לפרוע.

לאחר זמן הבחין ראש הכולל בר' שמואל דסקל בחתונת ידיד. הוא התחמק מר' שמואל בבושה: 'לא החזרתי את ההלוואה! הלוואי שר' שמואל לא יבחין בי ויתבע את ההלוואה', הרהר.

אבל ר' שמואל הבחין בכך ושם לב לניסיונות ההתחמקות. הוא ניגש אל

ראש הכולל ושאלו: "מה עושים כאשר מגיע זמן פרעון הלוואה, ואי אפשר לפרוע?"

'אנה אני בא?' חשב הלה בחרדה. 'מדוע הכאבתי ליהודי יקר כר' שמואל דסקל? וכי אין זה חילול ה' שאדם כמוני לא יפרע חוב בזמנו?' המחשבות חלפו במוחו, אך בן רגע התהפכה הקערה על פיה...

ר' שמואל סיים את דבריו במאור פנים ובחביבות נפלאה: "אם אי אפשר לפרוע, מבקשים הלוואה נוספת!"

ראש הכולל לא ידע את נפשו. התפעלותו גברה כשר' שמואל העניק לו הלוואה נוספת, שהאירה את עיניו והעמידה את הכולל על רגליו. הוא למד שמר' שמואל אי אפשר, וגם אין צורך להתחמק...

ר' שמואל עומד מאחורי כ"ק מרן האדמו"ר הישועות משה' מויז'ניץ עם ר' ברוך ולצר

ברוך, שכח מזה

סיפר הרב ברוך ולצר, סמנכ"ל מוסדות ויז'ניץ (בשנים תשל"ט-תשנ"א):

ר' שמואל הלווה לנצרך מאה אלף דולר, ואני חתמתי על שטר ערבות. לצערי הרב, נקלע הלווה לקשיים, ולא היה באפשרותו לשלם. לא ידעתי את נפשי. מנין אשלם סכום זה? חשבתי לבקש מר' שמואל שיוותר לי, אך התביישתי. וכי קל לוותר על סכום כה אדיר?

מאז השתדלתי לא להימצא בקרבתו... עדיין לא הייתי סמנכ"ל מוסדות ויזיניץ. גרתי ברחוב הגר"א בבני ברק ולא פגשתי את ר' שמואל אלא לעתים רחוקות. הקפדתי שלא להיות עמו ביחידות...

אבל פעם אחת הוא תפס אותי!

הוא ניגש אלי ולקח אותי הצידה... לבי החל לפעום בחוזקה. מה אענה לו? ואז פנה אלי בחיוך לבבי, הוציא מכיסו את שטר הערבות, ולנגד עיני קרעו לגזרים... ואמר לי: "ברוך, שכח מזה!"

הוא לא המתין שאתבזה ואבקש מחילה. הוא הרגיש את המתחולל בלבי ויותר על החוב בחכמה ובגדלות שאין להן אח ורע.

זה לא הכסף שלי

סיפר הרה"ח ר' יצחק אונגר, המלחין לבית ויזיניץ:

בחור יתום גר בשכנותנו. באין לו תמיכה כלכלית, נאלץ לפנות לר' שמואל וללוות ממנו סכום כסף להוצאות נישואיו.

ר' שמואל הלווה לו חמש מאות דולר (סכום עצום בזמן ההוא).

כעבור תקופה הגיע הבחור להחזיר את הכסף. "איני מקבל זאת", דחה אותו ר' שמואל.

הוא צירף הסבר מנומק: "ראה, הכסף לא היה שלי. הנני עוסק בייצוא יהלומים לחו"ל, ענף שמדינת ישראל מעודדת מאוד. היצרנים שמייצאים סחורה מכניסים רווחים למדינה ותורמים להעסקת עובדים בארץ, לכן על כל משלוח הם מקבלים מהרשויות תגמול מסוים כמתנה. כסף זה אינו שלי. הוא מיועד לחלוקה".

החתן הצעיר האמין לדבריו...

כך הצליח להקל על הנצרך ולהקנות לו הרגשה כי לא קיבל צדקה, אלא נתן לו כסף שאינו שלו ומיועד לחלוקה בלבד...

הנאת הזולת - הנאתו

סיפר הר"ר מנדל אינהורן מנווה אחיעזר:

ביקשתי מר' שמואל שילוה לי אלף לירות כי ברצוני לרכוש מכונית.
 "איזו מכונית?" התעניין ר' שמואל.
 "סוסיתא", נקבתי בשמה של המכונית הזולה והפשוטה דאז.
 "האם אתה מבקש הלוואה בעבור סוס ועגלה?!" תמה ר' שמואל. "אם כבר,
 תקנה מכונית טובה, ואתן לך הלוואה!"
 ר' שמואל רצה בשבילי את הטוב ביותר, יותר ממה שהעזתי לחפץ בעצמי...
 לא נותרה לי ברירה אלא לרכוש מכונית טובה ומתקדמת.

הנותן הוא המקבל

את תחושת הזכות לתת שידר ממעמקי לבו הישר אל לבותיהם של המקבלים.
 סיפר הגאון הגדול רבי מרדכי מן, ראש ישיבת 'בית הלל', חתנו של הגאון
 הצדיק רבי הלל ויטקינד מייסד ישיבת 'בית הלל':
 לא פעם התרמתי את ר' שמואל למען החזקת הישיבה. בכל פעם מחדש
 נדהמתי מהרגשות החמים שהקרין כלפי, מהשמחה בנתינה, מההשתתפות,
 מהתחושה כאילו הוא המקבל, כאילו אני מעניק לו את הזכות לתת! בתופעה
 כזו טרם נתקלתי מעודי!
 מרבים שמענו הגדרה זו: ר' שמואל התנהג כמקבל, לא כנותן!

הנחת אבן פינה לישיבת 'בית הלל' בקרית ויזניץ בבני ברק. יושבים, משמאל לימין:
 הגאון רבי חיים שאול קרליץ, מרן הגאון הגדול הרב שך, אחד הרבנים, כ"ק מרן אדמו"ר
 הישועות משה' מוויזניץ, אחד הרבנים, הגאון רבי אהרן כ"ץ ראש ישיבת לומז'ה בפתח
 תקוה, מרן הגאון הגדול רבי יוסף שלמה כהנמן ראש ישיבת פוניבז', הגאון רבי הלל
 ויטקינד נואם, הגאון רבי שמחה זיסל ברוידא ראש ישיבת חברון, אחד הרבנים

שח רבה של קוממיות, הגאון רבי מנחם מנדל מנדלזון:

ר' שמואל עמד בניסיון העושר בשלמות. כמעט שלא נמצא כמוהו. הוא לא עשה חשבונות, נתן והעניק בסבלנות, בכבוד ובאהבה. המיוחד אצלו, מעבר לסכומי הכסף הגדולים שנתן, שהוא ניצל את כל כוחותיו וכישוריו לסייע לאנשים.

אגדל כמוהו!

בסמוך למקום עבודתה של כלתו אשת בנו הרה"ח ר' יעקב דסקל הייתה חנות צעצועים. פעמים רבות הייתה מתפלאת בראותה את בעל החנות מעניק לנצרכים צעצועים במחירים זולים במיוחד, כשכל כולו שופע אהבת נתינה.

בהזדמנות אחת סיפר לה בעל החנות: "בילדותי למדתי במוסד 'בתי אבות' שעל ידי ישיבת פוניבז' עם ילדים נוספים שבאו ממשפחות מצוקה. מול המוסד התגורר סוחר יהלומים עשיר, ר' שמואל דסקל שמו..."

גברת דסקל שתקה. היא הסתקרנה מאוד לשמוע מה בפיו של האיש על חמיה...

הוא המשיך וסיפר:

"פעמים רבות, כאשר ראה את ילדי המוסד, היה מקדם אותם בחיוך חם, אחר נכנס הביתה ויוצא בשלל רב: שלגונים ושאר ממתקים. יחד עם הממתקים העניק לנו ממעיינות לבו החם והשופע.

הרגשנו שהוא נותן לנו את כל לבו, שהוא מרגיש אותנו. חיוכו החם ומבטו האוהב והמלטף היו בעבורנו הרבה יותר מארטיקים!

זאת ועוד, כאשר היינו זקוקים לכסף לצורך מיוחד, תמיד ידענו שר' שמואל הוא הכתובת. הוא היה מקשיב לרחשי לבנו כאב רחמן ונותן לנו בשפע את החסר לנו.

טוב לבו נגע עמוק ללבי. נפעמתי מגדלות נפשו, כיצד ירד לדקויות נפשו של ילד וידע כיצד לשמח אותנו. הוקסמתי מאישיותו ואמרתי לעצמי כי אם יעזרני ה' ואזכה להקים בית, ותהיה לי פרנסה בשפע - אהיה אף אני נדבן!"

הלוואה גדולה על פי טביעת עין

סיפר הרה"ח ר' יהושע כהן, מקרית ויז'ניץ:

חזרתי במונית מירושלים לבני ברק. לפניו ישבו שני אנשים, ושמעתי אותם משוחחים על ר' שמואל דסקל. סקרנותי גברה והרהבתי עוז. "מנין אתם מכירים את ר' שמואל?" שאלתי בעדינות.

"בחור בודד הייתי בישיבת פוניבז', ללא משען ועזרה כספית מהורי", התחיל האחד את סיפורו המרגש. "כשבאתי בברית האירוסין, למרות השמחה הגדולה, הייתי אובד עצות מהבעיה הכספית. התחייבתי לתת שישים אלף לירות. מעולם לא קיבצתי נדבות, ורציתי להשיג הלוואה גדולה ולפרעה לאט לאט, אולם בכל גמ"ח היה סכום ההלוואה נמוך מאוד.

יום אחד אמר לי ידיד: 'בקרבת ישיבת פוניבז' מתגורר יהודי יקר, ר' שמואל דסקל שמו. שטח בפניו את מצוקותיך, הוא יבחין כי אתה בחור ישר וייתן לך הלוואה גדולה!'

ישיבת פוניבז'

'איך אפנה לאדם שאיני מכיר?' שאלתי.

'יש לו טביעת עין חדה מאוד. הוא ירגיש שהעומד לפניו אדם ישר והגון, וילווה לך הון רב', ענה לי חברי.

בלית ברירה החלטתי לנסות. נקשתי ברעדה על הדלת, ובפתח עמד יהודי מאיר פנים. 'במה אוכל לעזור לך?' פתח ר' שמואל את לבו.

סיפרתי לו את סיפורי האיש, גוללתי את ייסורי הנפש העוברים עלי, ולבסוף נקבתי בכל הסכום אשר אני זקוק לו: שישים אלף לירות! סכום עצום. התפללתי כי אקבל חמשת אלפים לירות...

ר' שמואל שמע את הסכום בשתיקה, אחר קם ממקומו, הוציא את פנקס הציקים והתחיל לכתוב. כשסיים מסר לי צ'ק חתום ושאל: 'האם זה מספיק?'

שלושים אלף לירות טבין ותקילין היו כתובים בצ'ק! הדיבור ניטל מפִּי. 'לכמה ערבים זקוק כבוד הרב?' שאלתי.

'אין צורד', ענה לי ר' שמואל. 'אתה הערב הטוב ביותר'.
יצאתי מביתו המום. מאז המושג 'ר' שמואל דסקל' חרות עמוק בלבי. הוא
העמידני על רגלי.
ועכשיו תשאל מנין אני מכירו?! "סיים הלה את סיפורו.

הלוואה לנכה צה"ל

מכונית הייתה משאת נפשו של נכה צה"ל שנפצע באחת המלחמות, אלא
שהמשאלה הייתה יקרה מדי. מה יעשה?!
"שמעו של חמיך הגיע לאוזני", סיפר הנכה לגיסנו הרה"ח ר' משה יוסף
רוזנר. "החלטתי להרהיב עוז ולהתקשר אליו על אף שאיני מכירו. סיפרתי לו
על מצבי וכמה אני משתכר מדי חודש.
ר' שמואל לא נזקק להסברים נוספים והעניק לי בהלוואה סכום גדול
לרכישת מכונית.
התפעלתי. הוא הרגיש שאני דובר אמת".

כך היה רגיש לתחושת הזולת ברגישות נדירה ומופלאה, והיה משלב בנתינה
רגש, חום ואהבה לבריות. היחס שנלווה לנתינה עשה על המקבלים רושם בל
יימחה, והדבר לא נשכח מלבם עשרות שנים לאחר מכן. מפיהם חרטנו עלי
גיליון את הספר המוגש לפניכם.